

NGHIÊN CỨU NHẬN THỨC CÁC BÀ MẸ VỀ DẤU HIỆU BỆNH VIÊM PHỔI Ở TRẺ EM DƯỚI 5 TUỔI VÀ MỘT SỐ YẾU TỐ LIÊN QUAN

Nguyễn Thị Kim Quyên*, Phan Thị Huyền Trang, Lê Thị Thảo

Trường Đại học Tây Nguyên

* Email: ntkuyen@ttn.edu.vn

TÓM TẮT

Đặt vấn đề: Viêm phổi là một trong những nguyên nhân hàng đầu gây tử vong ở trẻ dưới 5 tuổi. Tử vong do viêm phổi chiếm 75% trong các bệnh hô hấp, trong đó tỷ lệ tử vong ở trẻ em chiếm 30 - 35%. **Mục tiêu nghiên cứu:** Mô tả tỷ lệ bà mẹ có nhận thức đúng các dấu hiệu về bệnh viêm phổi ở trẻ dưới 5 tuổi và xác định một số yếu tố liên quan về nghề nghiệp, trình độ học vấn, tổng số con trong gia đình, nguồn tiếp cận thông tin, cơ sở y tế lựa chọn đưa con đến khám, tự mua thuốc với nhận thức đúng các dấu hiệu về bệnh viêm phổi ở trẻ dưới 5 tuổi tại Bệnh viện đa khoa vùng Tây Nguyên. **Đối tượng và phương pháp nghiên cứu:** Nghiên cứu mô tả cắt ngang có phân tích được thực hiện tại Bệnh viện đa khoa vùng Tây Nguyên từ tháng 3 đến tháng 6 năm 2021. **Kết quả:** Kết quả nghiên cứu cho thấy có 35,34% bà mẹ có nhận thức đúng về các dấu hiệu bệnh viêm phổi ở trẻ dưới 5 tuổi; Phân tích thống kê

chỉ ra rằng có sự khác biệt có ý nghĩa thống kê giữa nhận thức các dấu hiệu bệnh viêm phổi với nguồn tiếp cận thông tin từ người thân, bạn bè ($p=0,03$; $OR=1,83$); Sự lựa chọn chọn cơ sở y tế để đưa trẻ đến khám: Bệnh viện ($p<0,001$; $OR=1,83$), phòng khám tư ($p=0,017$; $OR=2,75$) và tự mua thuốc ($p<0,001$; $OR=2,87$). **Kết luận:** Nhận thức của các bà mẹ có con dưới 5 tuổi về các dấu hiệu bệnh viêm phổi còn thấp, tìm thấy mối liên quan giữa nhận thức đúng các dấu hiệu bệnh viêm phổi của bà mẹ có con dưới 5 tuổi là nguồn tiếp cận thông tin từ người thân, bạn bè, cơ sở y tế để đưa trẻ đến bệnh viện khám khám phòng khám tư và tự mua thuốc ở quầy thuốc khi trẻ có dấu hiệu viêm phổi.

Từ khóa: Nhận thức đúng, bệnh viêm phổi, trẻ em dưới 5 tuổi, bà mẹ

ABSTRACT

STUDY ON MOTHERS' AWARENESS OF SIGNS OF PNEUMONIA AMONG CHILDREN UNDER FIVE YEARS AND RELATED FACTORS

Nguyen Thi Kim Quyen, Phan Thi Huyen Trang, Le Thi Thao*
Tay Nguyen University

Background: Pneumonia is one of the primary causes of death in children under 5 years of age. The mortality rate from pneumonia accounts for 75% of respiratory diseases, of which the mortality rate in children accounts for 30-35%. **Objectives:** Describe the percentage of mothers with correct awareness of signs of pneumonia among children under five years old and determine related factors to occupation, education level, the total number of children in the family, sources of access to information, health facilities sending children to the doctor and self-medicating with mothers' correct awareness of signs of pneumonia in children under five years old at the Central Highlands General Hospital. **Materials and methods:** A cross-sectional study was conducted to describe mothers' knowledge and awareness regarding childhood pneumonia at The Central Highland General Hospital between March and June 2021. **Results:** Research results on 416 mothers showed that only 35,34% of mothers have correct awareness of signs of pneumonia among children under five years old; Statistical analysis showed that there was a statistically significant difference between the correct awareness of signs of pneumonia and the sources accessing information from relationships and friendships ($p=0.03$; $OR=1.83$); Places of medical examination for the child: hospital ($p<0.001$; $OR=1.83$), private clinic ($p=0.017$; $OR=2.75$) and self-medication at the pharmacy ($p< 0.001$; $OR=2.87$). **Conclusion:** Awareness of mothers with children under 5 years old about signs of pneumonia is still low. Related factors to sources of information access from relatives and friends, taking the child to the hospital and buying medicine at the pharmacy with mothers' correct awareness of signs of pneumonia in children under five years old at the Central Highlands General Hospital.

Keywords: Correct awareness, pneumonia, children under five, mothers.

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong nhiều thập kỷ, nhiễm khuẩn hô hấp dưới vẫn là nguyên nhân hàng đầu dẫn đến nhập viện và tử vong ở trẻ em trên toàn thế giới. Theo Tổ chức Y tế Thế giới, viêm phổi đã gây tử vong 802.000 trẻ em dưới 5 tuổi, chiếm 16% tổng số trẻ em dưới 5 tuổi. Viêm phổi gây ảnh hưởng lớn đến sức khỏe của trẻ em, đặc biệt là các quốc gia ở Nam Á và vùng cận Saharra ở Châu Phi [13], [14]. Ở Việt Nam, theo thống kê của chương trình phòng chống nhiễm khuẩn hô hấp cấp thì trung bình mỗi năm một trẻ mắc nhiễm khuẩn hô hấp cấp từ 3-5 lần, trong đó có 1-2 lần viêm phổi. Tử vong do viêm phổi chiếm 75% trong các bệnh hô hấp và chiếm 30-35% tử vong chung ở trẻ em [5].

Mặc dù viêm phổi là một bệnh nguy hiểm nhưng có thể phòng tránh được biến chứng của nó, nếu được phát hiện và điều trị kịp thời [2]. Để tránh được các biến chứng thì can

thiệp ban đầu của gia đình trẻ là rất quan trọng, đặc biệt là vai trò của người mẹ, bởi vì người mẹ thường gần gũi và chăm sóc trẻ. Chính vì vậy bà mẹ cần có kiến thức đúng và nhận biết sớm các dấu hiệu của viêm phổi và đưa trẻ đến nhập viện sớm, điều này giúp làm giảm tỷ lệ tử vong cho trẻ [1]. Ở Việt nam, các nghiên cứu về nhận thức các dấu hiệu về bệnh viêm phổi của các bà mẹ có con dưới 5 tuổi ở trong nước nói chung và Đắk Lắk nói riêng chưa nhiều. Vì vậy, chúng tôi thực hiện nghiên cứu nhằm khảo sát thực trạng nhận thức của bà mẹ về bệnh viêm phổi ở trẻ và từ đó góp phần giảm tỷ lệ tử vong cho trẻ em và giảm chi phí điều trị cho xã hội với mục tiêu nghiên cứu:

+ Mô tả tỷ lệ bà mẹ có nhận thức đúng các dấu hiệu về bệnh viêm phổi ở trẻ dưới 5 tuổi tại Bệnh viện Đa khoa vùng Tây Nguyên năm 2021.

+ Xác định một số yếu tố liên quan về nghề nghiệp, trình độ học vấn, tổng số con trong gia đình, nguồn tiếp cận thông tin, cơ sở y tế lựa chọn đưa con đến khám, tự mua thuốc với nhận thức đúng các dấu hiệu về bệnh viêm phổi ở trẻ dưới 5 tuổi tại Bệnh viện Đa khoa vùng Tây Nguyên năm 2021.

II. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Đối tượng nghiên cứu

Bà mẹ có con dưới 5 tuổi đến khám tại phòng khám nhi - khoa khám - Bệnh viện Đa khoa vùng Tây Nguyên.

- **Tiêu chuẩn chọn mẫu:** Tất cả bà mẹ có con dưới 5 tuổi đã từng hoặc đang bệnh viêm phổi đến khám tại phòng khám nhi - khoa khám - Bệnh viện Đa khoa vùng Tây Nguyên và đồng ý tham gia nghiên cứu.

- **Tiêu chuẩn loại trừ:**

+ Bà mẹ không trả lời hoàn chỉnh bộ câu hỏi phỏng vấn.

+ Bà mẹ có con trong tình trạng bệnh nặng cần can thiệp cấp cứu.

+ Bà mẹ đã tham gia nghiên cứu đưa con đến tái khám.

2.2. Phương pháp nghiên cứu

- **Thiết kế nghiên cứu:** Nghiên cứu mô tả cắt ngang có phân tích.

- **Cỡ mẫu:**

$$n = Z_{1-\alpha/2}^2 \frac{p \times q}{d^2}$$

+ $Z_{1-\alpha/2} = 1,96$; $q = 1 - p$; $d = 0,05$:

+ $p = 0,57$ [6].

Thay vào, chúng tôi được cỡ mẫu tối thiểu là 377 bà mẹ. Dự phòng tình trạng mất mẫu trong quá trình thu tập, chúng tôi lấy sai số 10% thì cỡ mẫu làm tròn thành 415 bà mẹ

- **Phương pháp chọn mẫu:** Chọn mẫu liên tiếp trong thời gian nghiên cứu đồng thời đảm bảo các tiêu chuẩn chọn mẫu.

- **Nội dung nghiên cứu:**

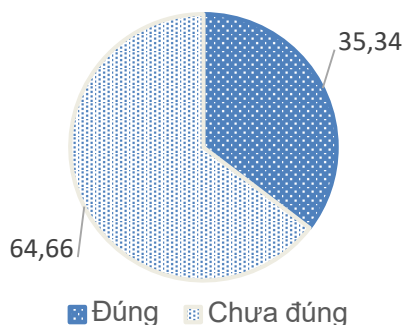
+ Nghiên cứu xác định tỷ lệ bà mẹ có con dưới 5 tuổi có nhận biết đúng các dấu hiệu của bệnh viêm phổi.

+ Nghiên cứu ảnh hưởng của các yếu tố: tuổi, trình độ học vấn, dân tộc, nghề nghiệp và nguồn cung cấp thông tin về bệnh viêm phổi đến kiến thức đúng và nhận thức đúng của bà mẹ tham gia trong nghiên cứu.

- **Xử lý thống kê số liệu:** Sử dụng phần mềm thống kê Epidata để nhập và phần mềm Stata 15.0 để phân tích số liệu

III. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

3.1. Nhận thức các dấu hiệu về bệnh viêm phổi của bà mẹ

Biểu đồ 1. Nhận thức đúng các dấu hiệu về bệnh viêm phổi của bà mẹ
 Nhận xét: 35,34% bà mẹ có nhận thức đúng về dấu hiệu bệnh viêm phổi ở trẻ

3.2. Yếu tố liên quan đến nhận thức đúng các dấu hiệu về bệnh viêm phổi

Bảng 1. Phân tích mối liên quan giữa nhận thức đúng các dấu hiệu về bệnh viêm phổi với đặc điểm nhân khẩu của bà mẹ.

Đặc tính của mẹ	Nhận thức		p	OR (KTC 95%)
	Chưa đúng	Đúng		
Nghề nghiệp				
Công nhân viên	32 (50,79)	31 (49,21)		1
Làm rẫy	107 (68,59)	49 (31,41)	0,01	0,47 (0,26-0,86)
Buôn bán	54 (64,29)	30 (35,71)	0,1	0,57 (0,29-1,12)
Nội trợ	68 (68)	32 (32)	0,029	0,49 (0,25-0,93)
Khác	8 (61,54)	5 (38,46)	0,48	0,65 (0,19-2,19)
Đặc tính của mẹ	Nhận thức		p	OR (KTC 95%)
	Chưa đúng	Đúng		
Trình độ học vấn				
< Cấp 3	124 (71,26)	50 (28,74)	0,02	1,66 (1,09-2,52)
≥ Cấp 3	145 (59,92)	97 (40,08)		

Nhận xét: Các bà mẹ làm rẫy có tỷ lệ nhận thức đúng thấp hơn 53% so với các bà mẹ là công nhân viên với $p=0,01$ và $OR=0,47$; các bà mẹ làm nội trợ có tỷ lệ nhận thức đúng thấp hơn 53% so với các bà mẹ là công nhân viên với $p=0,029$ và $OR=0,49$. Các bà mẹ có trình độ học vấn từ cấp 3 trở lên có tỷ lệ nhận thức đúng các dấu hiệu về bệnh viêm phổi cao gấp 1,66 lần so với các bà mẹ có trình độ thấp hơn cấp 3 ($p=0.02$).

TẠP CHÍ Y DƯỢC HỌC CẦN THƠ SỐ 55/2022- SỐ CHUYÊN ĐỀ HỘI NGHỊ QUỐC TẾ

Bảng 2. Phân tích mối liên quan giữa nhận thức đúng các dấu hiệu với tiếp cận thông tin về bệnh viêm phổi.

Nội dung	Nhận thức		P	OR (KTC 95%)
	Chưa đúng	Đúng		
Tiếp cận thông tin về VP				
Không	103 (71,53)	41 (28,47)	0,03	1,6 (1,04-2,48)
Có	166 (61,03)	106 (38,97)		
Trong vòng 1 tháng				
Không	222 (68,31)	103 (31,69)	0,004	2,01 (1,26-3,23)
Có	47 (51,65)	44 (48,35)		
Trên 1 năm				
Không	240 (62,99)	141 (37,01)	0,02	0,35 (0,14-0,87)
Có	29 (82,86)	6 (17,14)		

Nhận xét: Có mối liên quan giữa sự nhận biết đúng các dấu hiệu về bệnh viêm phổi với thời gian tiếp nhận thông tin về bệnh cách đây 1 tháng ($p=0,004$; KTC95%: (1,26-3,23)) và trên 1 năm ($p=0,02$; KTC 95%: (0,14-0,87)).

Bảng 3. Phân tích mối liên quan giữa nhận biết đúng các dấu hiệu với nguồn cung cấp thông tin về bệnh viêm phổi.

Nội dung	Nhận thức		P	OR (KTC 95%)
	Chưa đúng	Đúng		
Nguồn thông tin về bệnh viêm phổi				
Không	66 (70,21)	28 (29,79)	0,2	1,38 (0,84-2,27)
Có	203 (63,04)	119 (36,96)		
Truyền thông				
Không	167 (72,61)	63 (27,39)	<0,001	2,18 (1,45-3,29)
Có	102 (54,84)	84 (45,16)		
Người thân, bạn bè				
Không	169 (74,45)	58 (25,55)	<0,001	2,59 (1,72-3,92)
Có	100 (52,91)	89 (47,09)		

Nhận xét: Kết quả cho thấy mối liên quan giữa nhận thức các dấu hiệu đúng về bệnh viêm phổi với tiếp nhận thông tin từ truyền thông ($p<0,001$) và tiếp nhận thông tin từ người thân và bạn bè ($p<0,001$).

Bảng 4. Phân tích mối liên quan giữa nhận thức đúng các dấu hiệu về bệnh viêm phổi với sự lựa chọn cơ sở y tế đến khám cho trẻ.

Nội dung	Nhận thức		P	OR (KTC 95%)
	Chưa đúng	Đúng		
Bệnh viện				
Không	120 (76,43)	37 (23,57)	<0,001	2,39 (1,54-3,73)
Có	149 (57,53)	110 (42,47)		
Phòng khám tư				
Không	111 (72,08)	43 (27,92)	0,01	1,7 (1,1-2,61)
Có	158 (60,31)	104 (39,69)		
Tự mua thuốc				
Không	221 (70,61)	92 (29,39)	<0,001	2,75 (1,74-4,35)
Có	48 (46,6)	55 (53,4)		

TẠP CHÍ Y DƯỢC HỌC CẦN THƠ SỐ 55/2022- SỐ CHUYÊN ĐỀ HỘI NGHỊ QUỐC TẾ

Nhận xét: Có sự khác biệt có ý nghĩa thống kê giữa 2 nhóm bà mẹ có nhận thức đúng và chưa đúng các dấu hiệu về bệnh viêm phổi và bà mẹ đưa trẻ đến bệnh viện khám ($p < 0,001$; $OR = 2,39$; $KTC_{95\%}: 1,54-3,73$), phòng khám tư ($p = 0,01$; $OR = 1,7$; $KTC_{95\%}: 1,1-2,61$), tự mua thuốc ở quầy thuốc ($p < 0,001$; $OR = 2,75$; $KTC_{95\%}: 1,74-4,35$).

Bảng 5. Các yếu tố liên quan đến nhận thức đúng các dấu hiệu về bệnh viêm phổi của bà mẹ qua phân tích hồi quy logistics đa biến ($n = 416$).

Đặc tính của mẹ	Nhận thức		p	OR (KTC 95%)
	Chưa đúng	Đúng		
Nghề nghiệp				
Công nhân viên	32 (50,79)	31 (49,21)		1
Làm rẫy	107 (68,59)	49 (31,41)	0,51	0,79 (0,39-1,61)
Buôn bán	54 (64,29)	30 (35,71)	0,45	0,77 (0,34-2,58)
Nội trợ	68 (68)	32 (32)	0,46	0,76 (0,37-1,58)
Khác	8 (61,54)	5 (38,46)	0,63	1,38 (0,36-5,44)
Trình độ học vấn				
< Cấp 3	124 (71,26)	50 (28,74)	0,06	1,61 (0,98-2,64)
≥ Cấp 3	145 (59,92)	97 (40,08)		
Nguồn thông tin về bệnh viêm phổi				
Không	66 (70,21)	28 (29,79)	0,16	0,58 (0,27-1,23)
Có	203 (63,04)	119 (36,96)		
Truyền thông				
Không	167 (72,61)	63 (27,39)	0,76	1,08 (0,63-1,89)
Có	102 (54,84)	84 (45,16)		
Người thân, bạn bè				
Không	169 (74,45)	58 (25,55)	0,03	1,83 (1,04-3,2)
Có	100 (52,91)	89 (47,09)		
Bệnh viện				
Không	120 (76,43)	37 (23,57)	<0,001	1,83 (1,05-3,2)
Có				
Phòng khám tư				
Không	111 (72,08)	43 (27,92)	0,017	2,75 (1,63-4,65)
Có	158 (60,31)	104 (39,69)		
Tự mua thuốc				
Không	221 (70,61)	92 (29,39)	<0,001	2,87 (1,13-3,4)
Có	48 (46,6)	55 (53,4)		

Nhận xét: Qua phân tích hồi quy Logistics cho thấy việc tiếp nhận thông tin của các bà mẹ từ người thân bạn bè có tỷ lệ nhận thức đúng các dấu hiệu về bệnh viêm phổi cao gấp 1.83 lần nhóm bà mẹ không tiếp nhận thông tin từ người thân và bạn bè ($p = 0,03$) $KTC_{95\%}: 1,04-3,2$). Có sự khác biệt có ý nghĩa thống kê giữa 2 nhóm bà mẹ có nhận thức đúng và chưa đúng các dấu hiệu về bệnh viêm phổi và bà mẹ đưa trẻ đến bệnh viện khám ($p < 0,001$; $OR = 1,83$; $KTC_{95\%}: 1,05-3,2$), phòng khám tư ($p = 0,017$; $OR = 2,75$; $KTC_{95\%}: 1,63-4,65$), tự mua thuốc ở quầy thuốc ($p < 0,001$; $OR = 2,87$; $KTC_{95\%}: 1,13-3,4$).

IV. BÀN LUẬN

4.1. Nhận thức các dấu hiệu về bệnh viêm phổi của bà mẹ

Kết quả khảo sát cho thấy dấu hiệu viêm phổi, chỉ có 35,34% bà mẹ có nhận thức đúng các dấu hiệu về bệnh viêm phổi, tỷ lệ này thấp hơn Nguyễn Xuân Lành (65,7%)[6]. Sự khác biệt này có thể do khác nhau về địa điểm và đối tượng nghiên cứu. Trong các dấu hiệu bệnh viêm phổi, dấu hiệu được bà mẹ biết đến nhiều nhất là ho nhiều (89,66%), trề sốt (89,18%), thở nhanh, gấp, khó thở (87,98%). Nghiên cứu của chúng tôi phù hợp với kết quả được thực hiện tại Bệnh viện Nhi đồng I là: Ho nhiều (90%), sốt (91%) và thở nhanh (90%)[6], điều này cũng tìm thấy trong nghiên cứu của các tác giả Lê Hồng Linh tại Châu Đốc về nhận biết những dấu hiệu nguy hiểm của viêm phổi [7]. Theo Minz và cộng sự (2019) cũng đưa ra tỷ lệ nhận biết các dấu hiệu viêm phổi cụ thể ho (88,7%), thở nhanh (77,8%) và sốt (20,6%)[11]. Nghiên cứu tại Bệnh viện Nhi Cần Thơ cho rằng dấu hiệu ho được các bà mẹ trả lời nhiều nhất (77%), kế đến là thở khò khè, thở rít (69%) [4]. Nghiên cứu tại Saudi Arabia cũng đưa ra 66,25% bà mẹ nhận biết dấu hiệu viêm phổi là sốt, ho và thở nhanh [8]. Theo Keter [10], tỷ lệ nhận biết dấu hiệu bệnh viêm phổi là sốt (62,3%), ho (57%), khó thở (60%). Một nghiên cứu khác, trong số các trẻ tham gia nghiên cứu thì dấu hiệu nhận biết viêm phổi là ho (21%), thở nhanh (17,1%), sốt (14,1%) và rút lõm lồng ngực là 7,4%[13]. Trong một nghiên cứu khác của tác giả Thành Minh Hùng và cộng sự (2016) thực hiện tại KonTum cũng cho thấy chỉ có 46,1% bà mẹ nhận biết được các dấu hiệu của bệnh viêm phổi và chỉ có 15,7% bà mẹ nhận biết được các dấu hiệu nguy hiểm toàn thân [3]. Do đó các chương trình giáo dục sức khỏe, tư vấn nên tập trung vào các phương pháp rèn luyện kỹ năng nhận biết đúng các dấu hiệu viêm phổi cho các bà mẹ để giúp nâng cao kỹ năng nhận biết về các dấu hiệu, giúp họ phát hiện sớm tình trạng của trẻ để kịp thời đưa đến cơ sở y tế gần nhất.

4.2. Yếu tố liên quan đến nhận thức đúng các dấu hiệu về bệnh viêm phổi

Kết quả nghiên cứu cho thấy, các bà mẹ có trình độ học vấn cao có sự nhận thức các dấu hiệu bệnh viêm phổi tốt hơn bà mẹ có trình độ học vấn thấp hơn. Cụ thể các bà mẹ có trình độ học vấn từ cấp 3 trở lên có tỷ lệ nhận thức đúng các dấu hiệu cao gấp 1,66 lần so với các bà mẹ có trình độ thấp hơn cấp 3 ($P=0,02$; KTC: 1,09-2,52). Điều này phù hợp với nghiên cứu của Nguyễn Xuân Lành cũng chỉ ra các bà mẹ có trình độ học vấn cao có sự nhận biết về dấu hiệu bệnh viêm phổi tốt hơn những bà mẹ có trình độ học vấn thấp hơn ($p<0,001$) [6]. Tương tự nghiên cứu của Pradhan và cộng sự đã chỉ ra sự khác biệt giữa trình độ học vấn với nhận thức các dấu hiệu về bệnh viêm phổi của các bà mẹ ($p<0,001$) [12]. Chính vì thế, các cấp lãnh đạo cần cân nhắc đến vấn đề này trong hoạt động phòng chống bệnh viêm phổi ở trẻ dưới 5 tuổi, nhằm giảm được tỷ lệ tử vong cho trẻ dưới 5 tuổi do bệnh viêm phổi gây ra.

Khi xét đến mối liên quan giữa nhận thức đúng về các dấu hiệu với việc tiếp cận dịch vụ y tế cho việc tiếp nhận thông tin từ người thân bạn bè có tỷ lệ nhận thức đúng các dấu hiệu về bệnh viêm phổi cao gấp 1,83 lần so với nhóm bà mẹ không tiếp nhận thông tin từ người thân và bạn bè ($p=0,03$; OR=1,83; KTC: 1,05-3,2). Không tìm thấy mối liên quan giữa nhận thức đúng các dấu hiệu về bệnh với nguồn thông về bệnh viêm phổi với nguồn tiếp nhận thông tin từ nhân viên y tế ($p>0,05$). Tác giả Nguyễn Xuân Lành đã cho thấy các bà mẹ nếu nhận được thông tin về bệnh viêm phổi sẽ có khuynh hướng nhận biết tốt hơn các bà mẹ không nhận được thông tin về bệnh viêm phổi (76,6% so với 48,8%)

[6]. Nghiên cứu của chúng tôi cũng cho thấy sự khác biệt có ý nghĩa thống kê giữa 2 nhóm bà mẹ có nhận thức đúng và chưa đúng các dấu hiệu về bệnh viêm phổi và bà mẹ đưa trẻ đến bệnh viện khám ($p<0,001$; $OR=1,83$), phòng khám tư ($p=0,017$; $OR=2,75$), tự mua thuốc ở quầy thuốc ($p<0,001$; $OR=2,87$). Trong khi đó một nghiên cứu tại Thành phố Hồ Chí Minh không tìm thấy mối liên hệ giữa cơ sở đưa trẻ đến khám với nhận biết về dấu hiệu bệnh viêm phổi của các bà mẹ [6].

V. KẾT LUẬN

Có 35,34% bà mẹ có sự nhận thức đúng về các dấu hiệu bệnh viêm phổi. Các yếu tố liên quan độc lập có ý nghĩa thống kê đến tỷ lệ nhận thức đúng về các dấu hiệu bệnh viêm phổi của các bà mẹ có con dưới 5 tuổi là nguồn tiếp cận thông tin từ người thân, bạn bè ($p=0,03$, $OR: 1,83$, $KTC 95\%: 1,04-3,2$); Sự lựa chọn cơ sở y tế để đưa trẻ đến bệnh viện khám ($p<0,001$; $OR=1,83$; $KTC 95\%: 1,05-3,2$), phòng khám tư ($p=0,017$; $OR=2,75$; $KTC 95\%: 1,63-4,65$), tự mua thuốc ở quầy thuốc ($p<0,001$; $OR=2,87$; $KTC 95\%: 1,13-3,4$).

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hoàng Công Chánh và Nguyễn Thị Lan Anh (2010), *Điều dưỡng nhi khoa*, Chương 4. NXB Y học, Hà Nội, tr.239-247
2. Hội hô hấp Thành phố Hồ Chí Minh (2015), “Bệnh viêm phổi ở trẻ em <http://hoihohaptphcm.org/index.php/benh-nhan/146-benh-viem-phoi-o-tre-em>”.
3. Thành Minh Hùng, Đinh Văn Hưng, Y Phan, Xiêng Lăng Viên và Vi Thị Yến (2016), *Đặc điểm nhiễm khuẩn hô hấp cấp tính ở trẻ em dưới 5 tuổi điều trị tại Khoa Nhi Bệnh viện đa khoa khu vực Ngọc Hồi năm 2016*, Đề tài cơ sở tỉnh KonTum, Sở Y tế Kon Tum
4. Trần Đỗ Hùng, và Nguyễn Thị Đài Trang (2014), “Khảo Sát Kiến Thức Về Chăm Sóc Của Các Bà Mẹ Có Con Bị Viêm Phổi Tại Bệnh Viện Nhi Đồng Cần Thơ”. *Tạp Chí Y Học Thực hành*, số 03, tr.6–6.
5. Nguyễn Công Khanh (2016), *Sách giáo khoa nhi khoa*. NXB Y học, Hà Nội, tr.704-706.
6. Nguyễn Xuân Lành (2013), “*Kiến thức và sự nhận biết của các bà mẹ có con dưới 5 tuổi về bệnh viêm phổi tại bệnh viện Nhi Đồng I*”, Luận văn Thạc sỹ điều dưỡng, Đại học Y dược Thành phố Hồ Chí Minh.
7. Lê Hồng Linh, Trần Diệp Tuấn, và Katrina Einhellig (2018), “*Hiệu quả của giáo dục sức khỏe trên kiến thức và sự nhận biết các dấu hiệu viêm phổi của các bà mẹ có con dưới 5 tuổi*”, Luận văn Thạc sỹ điều dưỡng, Đại học Y dược Thành Phố Hồ Chí Minh.
8. Abusaad, F. E. S., & Hashem, S. F. (2014). Mothers’ learning needs assessment regarding pneumonia among children less than five years at Saudi Arabia. *Journal of Research in Nursing and Midwifery* (JRNM), 3(5), pp.85-93.
9. Keleb, A., Sisay, T., Alemu, K., Ademas, A., Lingerew, M., Kloos, H., Mekonnen, T. C., Derso, A., & Adane, M. (2020). Pneumonia remains a leading public health problem among under-five children in peri-urban areas of north-eastern Ethiopia. *PLoS ONE* (Vol 15, 9 September).
10. Keter, P. K. (2015). Knowledge, Attitudes and Practices of Mothers in relation to Childhood Pneumonia and factors associated with Pneumonia and Seeking Health Care in Kapsabet District Hospital in Nandi County, Kenya. *Jomo Kenyatta University of Agriculture and Technology*, pp.1-85.
11. Minz, A., Agarwal, M., Singh, J. V., Singh, V. K., & Sahu, R. (2019). Caregiver’s Knowledge about Childhood Pneumonia : A Study from Rural Areas and Urban Slums of Lucknow. *National Journal of Community Medicine*, 10(2), pp.62–68.
12. Pradhan, S., Rao, A., Pattanshetty, S., & Nilima, A. (2016). Knowledge and perception regarding childhood pneumonia among mothers of under-five children in rural areas of Udipi Taluk,

Karnataka: A cross-sectional study. *Indian Journal of Health Sciences*, 9(1), pp.35.

13.WHO. (2016). Pneumonia. Fact Sheet N0331. Geneva, WHO.

14.WHO. (2018). Maternal, newborn, child and adolescent health. World Pneumonia Day 2018, https://www.who.int/maternal_child_adolescent/child/world-pneumonia-day-2018/en/," 2018.

(Ngày nhận bài: 02/11/2022 - Ngày duyệt đăng: 12/12/2022)
